Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀποτϑιπλάχωμαν τό, Πόντ. (Σάντ. Χαλδ.)
Ἐκ τοῦ ρ. *ἀποτϑιπλαχώνω*.
Ἀπογύμνωσις.

ἀποτϑιπλαχώνω Πόντ. (Σάντ. Χαλδ.)
Ἐκ τῆς προθ. *ἀπό* καὶ τοῦ Τουρκ. *çiplak* > *çiplah*.
Ἐκδύω τινὰ τῆς ἐνδυμασίας, ἀπογυμνώνω: *Ἐπετϑιπλάχωσες τὸ παιδὶν καὶ ϑὰ κρυών'*.

ἀποτσιπωμὸς ὁ, Θήρ. Μῆλ. κ.ἀ.
Ἐκ τοῦ ρ. *ἀποτσιπώνω*.
Ἔλλειψις αἰδοῦς ἔνθ' ἀν.: *Ὁ ἀποτσιπωμός του δὲν ἔχει ὅρια!* Θήρ. Συνών. *ἀδιαντροπιά, ἀναίδεια, ἀναισχυντία, ἀνεντροπιά, ἀποτσιπωσιά, ἀποτσιπωσύνη, ξετσίπωμα, ξετσιπωμός, ξετσιπωσιά*.

ἀποτσιπώνομαι Θήρ. Κάρπ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Μάν.) κ.ἀ. Μετοχ. *ἀποτσιπωμένος* πολλαχ.
Ἐκ τῆς προθ. *ἀπό* καὶ τοῦ οὐσ. *τσίπα*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Γερμ. Πβ. Δουκ. *ἀποτζιπιάζειν* καὶ *ἀποτζιποῦν*.
1) Ἀποβάλλω τὴν ἐντροπήν, καθίσταμαι ἀναίσχυντος ἔνθ' ἀν.: *Ἠποτσιπώϑηκ' ὅλως διόλου* Θήρ. *Ἀποτσιπώϑηκε πιὰ μὲ αὐτὴ βού 'βλεξε* Ἀπύρανθ. || Φρ. *Ἀποτσιπώϑηκα καὶ τὸν εἶδα* (ἐν οὐ δέοντι) Μάν. Συνών. *ξετσιπώνομαι*. **2)** Τολμῶ Νάξ. (Ἀπύρανθ.): *Ἐποτσιπώϑηκε καὶ τόνε ρώτηξε*. Μετοχ. *ἀποτσιπωμένος* **1)** Ἀναιδής, ἀναίσχυντος πολλαχ.: *Γυναῖκα γλωσσοῦ κι ἀποτσιπωμένη* πολλαχ. Συνών. καὶ ἀντίθ. ἰδ. ἐν λ. *ἀνέντροπος*, ἔτι συνών. *ἀποτσίπωτος*.
2) Τὸ φυτὸν νικοτιανὴ ἡ γλαυκὴ (nicotiana glauca) ὀνομασθὲν οὕτω ἕνεκα τῆς εὐκόλου καὶ ταχείας ἀναπτύξεως (πβ. ΜΣτεφανίδ. Λεξικογρ. Ἀρχ. 6 ⟨1923⟩ 218) Θήρ.

ἀποτσιπωσιὰ ἡ, ἀμάρτ. *ἀποτσιπωσία* Κύπρ. *ἀποτσιπωσὰ* Θήρ.
Ἐκ τοῦ ρ. *ἀποτσιπώνομαι* ὡς ἀπὸ τύπ. ἐνεργ. *ἀποτσιπώνω*.
Ἀποτσιπωμός, ὁ ἰδ., ἔνθ' ἀν.: *Τέϑοια ἀποτσιπωσὰ βλέπεις ἀπόξω 'ς τὴν ἐκκλησά!* Θήρ.

ἀποτσιπωσύνη ἡ, Νάξ. Σίφν. κ.ἀ.
Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀποτσίπωτος*.
Ἀποτσιπωμός, ὁ ἰδ.

ἀποτσίπωτος ἐπίθ. Σίφν. κ.ἀ.
Ἐκ τοῦ ρ. *ἀποτσιπώνομαι*.
Ἀναιδής, ἀναίσχυντος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀνέντροπος*, ἔτι συνών. *ἀποτσιπωμένος* (ἰδ. *ἀποτσιπώνομαι*).

ἀποτσίρι τό, Σίκιν. *'ποτσίρι* Κίμωλ.
Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ τοῦ οὐσ. **τσίρι* < *τσίρος*.
1) Τὸ ἐντὸς ἀγγείου τῆς τυροκομίας μετὰ τὴν πῆξιν τοῦ τυροῦ ὑπολειπόμενον ὑγρὸν Σίκιν. **2)** Ὑγρὸν ὑδατῶδες ἐκρέον τῆς πυτιᾶς, ὅταν ἁλατισθῇ Κίμωλ.

ἀποτσιριὰ ἡ, Νάξ. (Κορων.)
Ἐκ τῆς προθ. *ἀπό*, τοῦ οὐσ. *τσίρος* καὶ τῆς καταλ. *-ιά*.
Γούρνα εἰς τὴν ὁποίαν χύνεται ὁ ὀρὸς μετὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ τυροῦ: *Πᾶρε τὸ τζίρο καὶ πάαινε μέσ' 'ς τὴν ἀποτσιριὰ νὰ ποτίσῃς τσοὶ χοῖροι καὶ τσοὶ σκύλλοι*.

ἀποτσιριάζω Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ τοῦ ρ. *τσιριάζω*.
Μαλώνω: *Ὅλο μαλώνεις με κι ὅλον ἀποτσιριάζεις με. Καϑόλου δὲ τζοὶ πεεδοῦνε τσοὶ 'ονεῖς τωνε, ὡς νὰ μιλήσουνε τσ' ἀποτσιριάζουνε*.

ἀποτσιρόπουλλο τό, Θεσσ. (Ὄλυμπ.)
Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ τοῦ ἀμαρτ. οὐσ. *τσιρόπουλλο* < *τσίρος*.
Πιθανῶς τὸ ἀπομεινάριον τοῦ παστοῦ ἰχθύος τσίρου: Ἄσμ.
Γέρων ἄντρα μὴ μοῦ δώσῃς, | γιατ' ὁ γέρως τὰ ξετάζει,
ποῦ 'ν' τ' ἀλεύρι, | ποῦ 'ν' τ' ἁλάτι,
ποῦ 'ν' τ' ἀβγὰ τῆς ἑβδομάδας, | τ' ἀποτσιρόπουλλα τῆς τάβλας.
Συνών. *ἀποτσίρουλλο*.

ἀποτσίρουλλο τό, Ἤπ.
Ἐκ τοῦ οὐσ. **ἀπότσιρο* καὶ τῆς καταλ. *-ουλλο*.
Ἀποτσιρόπουλλο, ὃ ἰδ.: Ἄσμ.
Ποῦ 'ν' τ' ἀβγὰ τῆς ἑβδομάδας, | τ' ἀποτσίρουλλα τῆς τάβλας.

ἀποτσιτσιλοῦμαι Πόντ. (Οἰν.)
Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ τοῦ οὐσ. *τσιτσίλιν*.
Πάσχω ἐξόγκωσιν τοῦ *τσιτσιλιοῦ*, ἤτοι τοῦ ὀμφαλοῦ (οἱονεὶ ἀποβολήν του) ἕνεκα ἰσχυροῦ γέλωτος ἢ κραυγῆς.

ἀποτσιφιάζω Μῆλ. *ἀποτσιφειῶ* Μῆλ.
Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ ἀγνώστου β' συνθετικοῦ.
Προσβάλλω: *Σηκώνεται καὶ τὰ λέει ὅλα καὶ τὴν πρωτυτερινή του κατάστασι ὀμπρὸς τσῆ γυναίκας του τσῆ βασιλοπούλλας καὶ τὴν ἀποτσίφιασε* (ἐκ παραμυθ.) *Τότες ἀποτσιφιάστηκε ἡ βασίλισσα καὶ ἀπόμεινε σὰν ἀποσβολωμένη* (ἐκ παραμυθ.)

ἀποτσιφίζω Πόντ. (Κερασ.) *ἀποτσουφίζω* Πόντ. (Κερασ.)
Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ τοῦ οὐσ. *τσιφίν*.
Ἀποσπῶ βλαστὸν φυτοῦ.

ἀποτσίφισμαν τό, Πόντ. (Κερασ.)
Ἐκ τοῦ ρ. *ἀποτσιφίζω*.
Ἀπόσπασις βλαστοῦ φυτοῦ.

ἀποτσιφνῶ Ἰων. (Σμύρν.) Πάρ. *ἀποτσουφνῶ* Πάρ.
Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ ἀγνώστου β' συνθετικοῦ.
Ἀπωθῶ τινα βιαίως, ἀποδιώκω ἔνθ' ἀν.: *Τί μὲ ἀποτσιφνᾷς;* Σμύρν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀποτύφου*.

ἀποτσιφνώνω Χίος *'ποτσιφώνω* Κάλυμν.
Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ ἀγνώστου β' συνθετικοῦ. Κατὰ ΙΒογιατζίδ. ἐν Ἀϑηνᾷ 29 (1917) Λεξικογρ. Ἀρχ. 68 τὸ β' συνθετικὸν ἐκ τοῦ παρ' Ἡσυχίῳ «σιφλοῦν· μωμᾶσϑαι».
1) Μυκτηρίζω, περιπαίζω Χίος: *Ἐν εἶμαι συνηϑισμένος ν' ἀποτσιφνώνω τὸν ἄνϑρωπο*. **2)** Προξενῶ εἴς τινα λύπην, κάμνω τινὰ νὰ λυπηϑῇ, νὰ σκυϑρωπάσῃ Κάλυμν.
3) Καταισχύνω τινά, ντροπιάζω Χίος: *Μ' ἐποτσίφνωσε*.

ἀποτσουκίζω, *'ποτσουκίζω* Κύπρ. *'ποτσουκῶ* Κύπρ.
Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ ἀγνώστου β' συνθετικοῦ.
Ἐνοχλῶ τινα συνεχῶς διὰ τῶν παρατηρήσεών μου: *Ἔτσι ἔν' νὰ σ' ἔχω κάϑε μέραν νὰ μὲ 'ποτσουκᾷς*.

ἀποτσουλουφίζω Πόντ. (Τραπ.)
Ἐκ τῆς προθ. *ἀπὸ* καὶ τοῦ οὐσ. *τσουλούφι*.
Ἐπὶ τῶν χλωρῶν ὀσπρίων, οἷον φασολίων κτλ., ἀνοίγων τοὺς λοβοὺς ἐξάγω τὸν καρπόν: *Ἀποτσουλουφίζω τὰ φασούλιά*.

ἀποτσουλούφισμαν τό, Πόντ. (Τραπ.)
Ἐκ τοῦ ρ. *ἀποτσουλουφίζω*.
Ἡ διάρρηξις τῶν λοβῶν χλωρῶν ὀσπρίων καὶ ἐξαγωγὴ τοῦ καρποῦ.

ἀπότσουτε ἐπίθ. Τσακων.
Ἐκ τοῦ στερητ. *ἀ-* καὶ τοῦ ἐπιθ. *ποτσουτὲ* < *ποτσούνου*.
Ὁ μὴ φορτωϑείς, ἐπὶ ὑποζυγίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ